

Metod Resman

Urednikovanje Sodobne pedagogike od 1999 do 2007¹

Po toliko letih se spomin očisti nepomembnih stvari in dogodkov, nekateri pa ostanejo v človeku zapisani še leta, tudi za vedno.

Za glavnega in odgovornega urednika sem bil imenovan na skupščini Zveze društev pedagoških delavcev Slovenije (ZDPDS) 22. aprila 1998, uredniško delo pa se je pričelo »z novim letnikom 1999, dosedanji urednik dr. Boris Kožuh pa bo dokončal letnik 1998« (SP 4/1998, str. 465). Pred tem sem bil 10 let predsednik ZDPDS (od 28. aprila 1989).

Imenovanje za urednika je bilo zame čast, obenem pa tudi odgovornost. Ta je bila še toliko večja, ker se je bližalo jubilejno leto. Prišel je namreč izhajati 50. letnik revije, ki je prvič izšla leta 1880 pod naslovom *Popotnik*. Če pogledate imena dotakratnih urednikov pri *Popotniku*, na primer Nerat, Flere, Osterc, Žgeč, Vranc, Senekovič, Ledinek, Majhen, pri *Sodobni pedagogiki* pa Schmidt, Dekleva, Cvetko, Sagadin, Strmčnik, Kožuh. Sami spoštovanja vredni pedagogi. Precej sem se moral potruditi, da bi bil dostojen naslednik.

Na sestanku predsedstva ZDPDS je bil imenovan iniciativni odbor za oblikovanje programa in programske politike *Sodobne pedagogike* od leta 1999 naprej. Ta odbor je kasneje postal tudi uredniški odbor revije.²

Prvič smo se sestali v četrtek, 3. septembra 1998, ob 13. uri, na sedežu ZDPDS in *Sodobne pedagogike* v Ljubljani na Tržaški cesti 2. Govorili smo »o najbolj aktualnih vprašanjih in podobi naše revije v prihodnje« (Zapisnik, 3. september 1998).

Novi uredniški odbor je želel, »da se revija po strukturi in programu prilagodi času in bolj odmevno vključi v aktualna dogajanja na področju pedagogike ter vzgoje in izobraževanja« (prav tam).

1 Moja slabost je, da se držim načela »čez 10 let pride vse prav«. To velja tudi za pisanje tega prispevka. Shranjeno imam tako rekoč vse, kar sem pisal kot urednik revije. To so moji zapiski sestankov, dopisovanja s kolegi souredniki, prošnje in pritožbe financierjem ter seveda dopisovanja z avtorji prispevkov. Zato sem se pri pisanju naslanjal na ta »osebni arhiv«. Zavedam se, da tako pisanje nima posebne znanstvene vrednosti, saj ne gre za analizo in oceno nekega obdobja urednikovanja, ki sem ga vodil. To bi bilo preveč domišljavo. Prispevek je pisan bolj kot esej, tako mi je bilo tudi rečeno. Če se bo kdo kdaj lotil temeljite analize tega obdobja, mu bodo pa moji »ocvirki« morda v pomoč pri razkrivanju in pojasnjevanju tega časa.

2 Novi uredniški odbor *Sodobne pedagogike* letnik 51 (117) smo sestavljali: dr. Metod Resman, FF Ljubljana (glavni in odgovorni urednik), dr. Majda Cenčič, PF Ljubljana, dr. Branka Čagran, Sve-tovalni center Maribor (do konca 2006), dr. Edvard Protner, PF Maribor, dr. Mojca Kovač-Šebart, FF Ljubljana, dr. Vladimir Wakounig, Univerza v Celovcu, dr. Robi Kroflič (od SP 2/2005), FF Ljubljana. Kontinuiteto s prejšnjim uredniškim odborom pa sta ohranjala dr. Zdenko Medveš in dr. Janko Muršak, oba FF Ljubljana.

Ne smemo pa spregledati, da so za dobro in nemoteno izdajanje revije enako pomembni tehnično uredjanje (mag. Maruška Željeznov od SP 1/2005) in tajniška dela (Lojzka Počervina do SP 2/2003 in Alenka Ternovec od SP 3/2003 dalje).

Kaj nas je čakalo?

- Revija je imela v tistem času kar nekaj težav, ki so bile opazne tudi navzven:
- Upadalo je število naročnikov, naklada se je skrčila pod 2000 izvodov (leta 1998 1500, leta 2000 samo še 1050). Če prav vem, so bile nekoč naročnice pravzaprav vse šole, naklada je bila okoli 7000 izvodov.
 - Primanjkovalo je tehtnih strokovnih in znanstvenih prispevkov. Imeli smo bolj ozek krog domačih piscev, največ seveda pedagogov.
 - Revijo je v preteklosti znatno financirala država, tako je bilo tudi še do takrat, vendar je bilo do državnih sredstev vse težje priti.
 - Revija se še ni videla »na trgu« in ni niti poskušala »komercializirati« svojega dela.
 - Revija ni šla v korak z aktualnimi pedagoškimi (vzgojno-izobraževalnimi) prizadevanji in gibanji na področju šolstva.

Novi iniciativni in uredniški odbor je imel ambicijo dvigniti revijo na mednarodno povsem primerljivo raven. Dela se je lotil široko, celovito in temeljito: od definiranja načel uredniške politike prek vsebinske strukture in oblikovne podobe do vprašanj komercializacije revije (marketinga, oglaševanja in prodaje, tudi izmenjave).

Na naslednjem sestanku uredniškega odbora (17. oktobra 1998) smo opredelili načela, vsebinsko, tehnično in grafično podobo ter druge vidike revije.

Nova grafična podoba naslovnice

Leto 1999 je bilo za *Sodobno pedagogiko* jubilejno. *Sodobna pedagogika* je kot naslednica *Popotnika* izhajala že 50 let. Reviji smo želeli dati novo zunanjo prepoznavnost, sodobnejšo grafično in oblikovno podobo.

S sugestijo in pomočjo kolega Wakouniga iz Celovca smo pri založbi Drava dobili stik in potem skupaj oblikovali naslovnico. Ohranili smo znak z napisom ZDPDS.³

Sprejeli smo odločitev, da sta naslovnica in zadnja stran ovitka *informativni*. Na *naslovnici* je bil med ostalimi informacijami (letno izdaje, znak ZDPDS ...) zapisan še naslov tematskega sklopa revije in naslov še enega posebej vrednega prispevka (razprave), ki ga ne bi smeli prezreti (*Ne prezrite!*). Zadnja stran revije pa naj prinaša informacijo o vsebini naslednje številke, enkrat letno (zadnja številka) pa pregled tematskih sklopov za celotno naslednje leto.

Že v pripravi na izdajo 50. letnika revije smo se odločili, da se v kolofonu doda, da je *Sodobna pedagogika* naslednica *Popotnika*, zato tudi dvojno številčenje

³ Štirje vedno bolj izpopolnjeni krogi, ki naj bi predstavljali štiri življenjska obdobja in hkrati razvoj, vedno večjo zrelost – popolnost otroka – človeka, ki jo dosega tudi s pomočjo vzgoje in izobraževanja. Tako interpretacijo sem podedoval od starejših, žal pokojnih kolegov. Je bil avtor tega znaka in interpretacije dr. Rudi Lešnik?

letnikov: 50 (116). Revija naj ima tudi na *hrbtni* strani izpisano: Sodobna pedagogika, letnik, številka. Posamezni letniki se med seboj razlikujejo po barvi.

Načela urednikovanja

Uredniško politiko revije smo postavili na štirih načelih:

- tematskost,
- aktualnost (zanimivost tako za teoretike kot učitelje, ravnatelje),
- polemičnost in
- informativnost.

Teh načel smo se poskušali držati tudi pri *strukturi posamezne številke*.

Prvi del revije so sestavljale tematske in netematske razprave.

Tematskost posameznih številke je bila tudi najpomembnejša novost v reviji, s katero smo poskušali rešiti nekatere njene težave.

Tematskost pomeni, da bo posamezna številka posebno pozornost posvetila obravnavanju določenega področja oziroma aktualnega vprašanja.

Tematska usmerjenost je omogočila, da so znanstvene in strokovne razprave posamezna vprašanja šolstva oziroma vzgoje in izobraževanja obravnavale celovito, vsestransko in bolj izčrpno, tako z vidika teorije kakor tudi prakse. Kakovost tematskih delov smo zagotovili z angažiranjem najboljših strokovnjakov za posamezna pedagoška vprašanja. Tak vsebinski koncept je narekoval tudi potrebo po posebnem *uredniku tematskega dela* revije.

Tematska usmerjenost revije in angažiranost urednikov tega dela sta imeli za posledico, da smo dobili zares najkakovostnejše prispevke o aktualnih znanstvenih in tudi šolskopoličnih vprašanjih, vezanih na šolsko reformno gibanje, z različnih vidikov (psihološkega, sociološkega, filozofskega in drugih). Ugotavljali smo, da se je zanimanje pedagoške javnosti za revijo nekoliko povečalo. Vse več pa je bilo tudi avtorjev, ki so želeli objavljati v njej.

Pri tem pa smo želeli še bolj, kot je bilo to dotlej, odpreti vrata za *različne poglede in izkušnje* in tistemu, čemur se reče »brez dlake na jeziku«. *Aktualnost* revije smo želeli zagotavljati z objavljanjem za tisti čas zanimivih stališč in pogledov na pedagoška (vzgojno-izobraževalna) vprašanja, ukrepe in dogajanja na področju pedagogike in šolstva. Načrt je bil, da izjav in stališč ne bomo iskali samo pri strokovnjakih, temveč tudi pri tistih, ki imajo zaradi svojega položaja pomemben vpliv na dogajanja v šolstvu, vzgoji in izobraževanju.

Tematskost smo uskladili z načrti ZDPDS in zaradi odmevnosti (in moči ugotovitev, spoznanj) načrtovali tudi posvetovanja ter celo izdajanje posebnih številke revije.

Želja uredniškega odbora je bila, da bi bila revija v podporo pri delu različnim pedagoškim strokovnim profilom, tako kot je bila od vsega začetka izhajanja. Vsakdo, ki bi jo vzel v roke, naj bi našel nekaj zase. Trudili smo se, da bi revija ostala vez med pedagoško teorijo in prakso, da bi še bolj povezala ljudi in misli v

prizadevanjih za slovensko šolo in slovenskega otroka, človeka. Pokazalo pa se je, da nam to ni uspevalo tako, kot smo si želeli. Razlogov je bilo več.

Če pogledamo v zgodovino, od utemeljevanja in izdajanja *Popotnika* do preimenovanja v *Sodobno pedagogiko*, bomo ugotovili, da se je ves čas zagovarjalo stališče, da je revija namenjena tudi učiteljem praktikom. To pa se je kasneje, še zlasti v devetdesetih letih, pričelo hitro spreminjati.

Tako kot mnoge druge družboslovne revije je bila tudi *Sodobna pedagogika* podvržena razvoju znanosti in družbenih razmerij. Nastajala so namreč nova strokovna društva in združenja pedagoških delavcev, ki so izdajala svoje specializirane revije. Te so odtegnile del bralcev; krog bralec se je pričel ožiti, izgubljali smo naročnike. Za učitelje razrednega in predmetnega pouka (to pa je največja populacija pedagoških delavcev) so bili vendarle bolj zanimivi tisti prispevki, ki so jim bili v bolj neposredno podporo in pomoč pri pouku.

Sodobna pedagogika je bila osrednja slovenska pedagoška revija, zato je morala objavljati spoznanja in dogajanja na področju pedagogike kot znanosti, teorije in prakse vzgoje in izobraževanja v Sloveniji, in to je lahko zagotavljala le tako, da so bili prispevki predstavljeni na ustrezni znanstveni, ne samo izkušnjiški ravni.

Po drugi strani so bili po bolonjski šolski (študijski) reformi na novo opredeljeni pogoji napredovanja strokovnih delavcev na univerzi. Zaradi habilitacije učiteljev in raziskovalcev smo bili prisiljeni objavljati le najbolj zahtevne znanstvene prispevke. Kasneje, vendar še v času našega urednikovanja, smo pedagoški ugled revije dvignili še z izdajanjem dvojezičnih števil.

To je bil tudi eden od razlogov, da je bilo uredništvo bolj pozorno pri objavljanju specialnodidaktičnih (metodičnih) prispevkov. Ugotavljali smo, da nam avtorji pošiljajo vse več prispevkov s področja specialnih didaktik, ki niso dosegali pričakovanega znanstvenega nivoja razprave. Največkrat je bilo pomanjkljivo teoretično ozadje tovrstnih prispevkov. Prispevki so bili prakticistično orientirani. Pogosto je šlo za opis metod, postopkov in tehnike pouka (koraki učnega procesa), taki prispevki pa so bolj sodili v domeno specialnodidaktičnih revij (*Zapisnik*, 30. september 2002). Zato smo se odločili, da bomo specialnodidaktične razprave objavljali le, če bodo imele teoretsko zasnovanost in bodo zadostile kriterijem izvirnih ali preglednih znanstvenih prispevkov, kot jih določa tipologija (prav tam). Avtorji tovrstnih prispevkov so imeli možnost objavljanja drugje, saj je že takrat imel skoraj vsak šolski predmet svoje društvo in revijo.

Posledica tega je bila, da smo izgubili velik del naročnikov najširše pedagoške populacije, razrednih in predmetnih učiteljev. Ko smo povpraševali po šolah, zakaj odpovedujejo revijo, je bil pogost odgovor, da revija ostaja neprebrana, da je nihče več ne bere. Od 7000 naročnikov, kolikor jih je bilo še do sedemdesetih let, smo v času našega urednikovanja upadli na 1000.

Netematske razprave

S tem ko so bile številke tematsko zasnovane, pa revije nismo zaprli za druge razprave. Vsebinsko podobo posamezne številke so dopolnjevali tudi *drugi* pri-

spevki visoke znanstvene vrednosti in dobri strokovni članki, izkušnje pedagoških delavcev v najrazličnejših vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Šlo je za strokovna spoznanja učiteljev, vzgojiteljev, ravnateljev, pedagoških vodij in svetovalnih delavcev, do katerih so prišli s svojim delom in za katere so želeli, da jih spoznajo tudi drugi. Vse to je imel uredniški odbor v načrtu, vendar smo take prispevke dobivali zelo redko in težko. Če pogledamo po vsebini revije, vidimo, da je dobrih strokovnih člankov še največ v posebnih številkah, ki smo jih izdajali ob znanstvenih in strokovnih posvetih ZDPDS.

Tako kot že prejšnja leta smo tudi še naprej poročali o *aktualnih dogodkih*. Novost so bile *informacije o magistrskih in doktorskih delih* s področja pedagogike, želeli pa smo poročati o *novih izvirnih ali prevedenih pedagoških delih*, ki so izšla pri slovenskih založnikih.

Večjo odzivnost revije na aktualna dogajanja naj bi dali tudi z *izjavami, odmevi, polemikami, diskusijami, recenzijami, prikazi, ocenami*.

Glede notranje vsebinske podobe revije naj dodam še tole. Bolj na svojo pest in ne po sklepu uredniškega odbora sem se odločil, da prosta (prazna) mesta med posameznimi razpravami v reviji poživim s kratkimi, toda vrednimi mislimi naših »pedagoških klasikov«. To bi bile uokvirjene faksimile misli Gustava Šiliha, Stanke Gogale, Angele Vode, Franja Žgeča, Pavla Flereta, Martina Menceja ... Take »večno« aktualne misli naših pedagoških predhodnikov, povezane s tematskimi in netematskimi razpravami, pogrešam v kasnejših letnikih.

Na tem mestu naj še spomnim, da smo v našem uredniškem času dve številki revije v celoti posvetili našima dvema velikanoma akademske pedagogike, dr. Stanku Gogali (SP 2/2000) in dr. Karlu Ozvaldu (SP 4/2004). Posebna številka o dr. Gogali je bila ob navzočnosti njegovih svojcev, sodelavcev in učencev predstavljena tudi na svečani promociji.⁴

Po mojih podatkih je v našem obdobju urednikovanja izšlo 42 rednih tematskih in štiri posebne – dodatne številke, ki so nastale po posvetih, ki jih je organizirala ZDPDS.⁵ Vsega skupaj je bilo objavljenih za 718,8 avtorske pole teksta, od tega 83,18 % (597,93 avtorske pole) izvirnih in preglednih znanstvenih prispevkov.

Visok odstotek znanstvenih prispevkov je dajal širšo (večjo) znanstveno vrednost reviji in argumente za pridobivanje financiranja.

Brez večjih teoretskih konfliktov

Takih teoretskih pedagoških soočanj, ki bi izhajala iz različnih ideoloških in filozofskih pogledov na vzgojo in izobraževanje, kot jih najdemo v pedagoškem tisku pred drugo svetovno vojno ali pa v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, za časa našega urednikovanja ni bilo.

Strokovna javnost je bila dokaj usklajena. Pedagogi, psihologi, socialni delavci in drugi, ki smo se ukvarjali z vprašanji institucionalne in neinstitucionalne vzgoje

4 Predstavitev je bila 19. januarja 2001 na Tržaški 2 v Ljubljani. Urednik tega zbornika in moderator srečanja je bil dr. R. Kroflič.

5 Od 2001 do 2005, torej največji del uredniškega mandata, je bil predsednik dr. Zdenko Medveš.

in izobraževanja, smo se sicer razlikovali v podrobnostih, vendar smo se uglaševali in dopolnjevali. Nasploh smo se v tistem obdobju veliko ukvarjali z reformo šolstva ter vzgoje in izobraževanja, z vzgojo in vzgojnim konceptom šole, vprašanji, kot so regionalizacija šolstva, kakovost v vzgoji in izobraževanju, avtonomija učitelja in vodenje šole, socialna funkcija šole, interkulturalnost, nasilje v šoli, pravice in pravičnost v izobraževanju, kvalitativno raziskovanje v pedagogiki, evalvacija šolske prenove ... Spomnimo se še, da je bil to čas, ko je Slovenija vstopala v Evropsko unijo, in da je evropski duh preveval tudi naše šolstvo.⁶

Deklaracija in zakonodaja o otrokovih (učenčevih) pravicah (in dolžnostih!), lomljenje tradicije, prestop od kompenzacijske do komplementarne vloge, od paternalizma k sodelovalnosti, vse višja izobrazba staršev in zavedanje, da so za razvoj in izobraževanje otrok načelno odgovorni (predvsem) starši, so povzročili različna pričakovanja in zato tudi težave v komunikaciji. Slabo medsebojno poznavanje ter prenašanje krivde za otrokov neuspeh drug na drugega je bolj škodil ugledu šole in učiteljem. To je vzrok (in posledica) zmanjševanja avtoritete učiteljev in šol. Je to tudi razlog, da danes učitelji zapuščajo šolo? Akademske razprave in empirične raziskave, objavljene tudi v *Sodobni pedagogiki*, so bile prepričljive. Upam si trditi, da je v obdobju našega urednikovanja stroka vendarle zmagovala nad enostransko (strankarsko) politiko, čeprav sta se ZDPDS in revija deset let prej spopadali tudi na tem področju (na primer posvet na Bledu 1991).

Stroka (pedagogika) se je osvobajala politike, ne pa tudi šola. Politika ni več mogla niti smela podrežati si stroke, kot si jo je lahko v trdem povojnem socializmu. »Veš, dolgost politike na oblasti bo odvisna od tega, koliko se bo ta naslanjala na stroko, strokovna spoznanja in strokovnjake,« sem dejal kolegu, ki je v tistem času postal minister za šolstvo in je šolsko podobo hotel graditi bolj po svoji zamisli in zamisli politične stranke, ki ji je pripadal. Tako ni šlo. Naslednje leto ni bil več minister.

Skrb za financiranje in komercializacija

Že prvo leto našega urednikovanja smo se morali spopasti s težavami financiranja revije, saj sredstev nikoli nismo dobili toliko, kot smo potrebovali za nemo-teno izdajanje. Najpomembnejši viri financiranja v našem obdobju urednikovanja so bile naročnine in dve ministrstvi: ministrstvo za znanost in tehnologijo ter ministrstvo za šolstvo, znanost in šport.

Na obe smo vsako leto prosili za dodatna ali še nerazporejena sredstva: »Lepo prosimo, ali nam lahko iz sredstev, ki so morda ostala nerazporejena, odobrite dodatna sredstva.« Pisali pa smo tudi pritožbe. Pritožili smo se, ker nam pri financiranju niso priznali strokovne (znanstvene) vrednosti, kot smo si jo zaslužili. Utemeljevati je bilo treba, da ima *Sodobna pedagogika* »danes sodoben koncept in je primerljiva z najuglednejšimi tujimi revijami s področja vzgoje in izobraževanja«; »Ne glede na to, ali ima ocena, ki ste jo določili, vpliv na financiranje revije ali ne,

6 Organiziran je bil posvet z naslovom Evropa in šolstvo (ur. dr. Medveš).

prosimo za ponovno ocenitev revije. Ne moremo se namreč strinjati z ugotovitvijo, da je ‚publikacija uvrščena v skupino tistih periodičnih publikacij, ki imajo manj kot 50 odstotkov znanstvene vsebine.‘ (Pritožba, 27. maj 1999)

Pisali smo tudi prošnje na obe ministrstvi za finančna sredstva za izdajo posebnih številok. Danes lahko brez posebne hvale trdim, da sta bili odmevni zlasti dve številki (temi) *Sodobne pedagogike* z naslovom *Integracija, inkluzija v vrtcu, osnovni in srednji šoli* (2003) ter *Učitelj med zahtevami, pričakovanji in možnostmi* (2004).

Kot se vidi iz naslova, sta obe številki po svoji vsebini namenjeni širokemu krogu pedagoških delavcev in aktualni še za današnji čas. V tistem času je bilo v reviji zbrano gradivo eden od virov načrtovanja nacionalnih dokumentov in iskanja strokovno praktičnih rešitev za šole, vrtce, učitelje in vzgojitelje. Zaradi podpore obeh ministrstev so šole ti dve posebni številki dobile brezplačno.

V uredništvo so pogosteje kot v preteklih letih prihajale pohvalne besede, ki so bile največkrat povezane z izdajo posebnih številok. V poročilu o delu za leto 2003 (SP 2004/2) ugotavljamo, da revija »pridobiva na ugledu, da je po dolgem času število naročnikov zopet narastlo«. Dobivali smo tudi več prispevkov, zato smo bili lahko še bolj pozorni na njihovo kakovost.

Poskušali smo tudi s *komercializacijo* (marketingom) revije.

Da bi vzbudili pozornost, smo ob jubilejni (50.) obletnici revije v *Šolskih razgledih* objavili prispevek o spremembah in novostih (Jubilej, vreden pozornosti). Vem, da smo poslali informativni zapis o tem jubileju tudi na časopis Delo (18. marca 1999 šolski redakciji in 2. marca 1999 uredniku Čakšu), ne spomnim pa se, ali je bil objavljen ali ne.

Revijo smo z domačo stranjo predstavili na internetu.⁷ In na tej spletni strani začeli objavljati, katerim temam se bomo v naslednjem letu posvetili, kazalo posamezne številke revije, besedo urednika posameznega tematskega sklopa, izvlečke (povzetke) razprav v dveh jezikih ... Danes pa je ta del revije seveda bistveno boljše predstavljen kot pred 20 leti.

Že od vsega začetka je uredniški odbor imel v načrtu, da bo revija prvič v svoji 50- oziroma 116-letni zgodovini pričela objavljati tudi *oglase*, s katerimi bomo poskušali pokrivati del stroškov. Načrt je bil, da se objavljanje ponudi knjižnim založbam z možnostjo, da se objavljajo tudi recenzije pedagoških del, ki jih založbe izdajajo.

Na različne založbe in vse, ki so zainteresirani, da pedagoški delavci izvedo za njihovo delo in ponudbe, smo poslali obvestilo, da bo *Sodobna pedagogika* z letom 1999 pričela oglaševati izdelke in storitve javnih ter zasebnih organizacij, družb in združenj, ki želijo, da se z njihovimi izdelki in storitvami seznanijo vzgojno-izobraževalne ustanove ter posamezni pedagoški delavci. Za začetek smo za to pridobili založbo Mladinsko knjigo, in to »po zvezah« (Ponudba, 26. marec 1999). Več nam ni uspelo. Za komercialni trg očitno nismo bili zanimivi ali pa smo bili mi pri tem neiznajdljivi ali nesposobni.

⁷ Izdelal in urejal jo je A. Žitnik, predsednik gorenjskega pedagoškega društva.

Dvojezične številke

Za dvig kakovosti revije, njene vrednosti in za popularizacijo tudi v mednarodnem prostoru smo se kasneje v uredniškem odboru še odločili, da ena številka revije v letu izide tudi dvojezično. Prva taka številka naj bi bila peta številka v letu 2005.

Izjema je bil le intervju z dr. Strikom, ki je bil preveden in objavljen že v predhodni številki. Za objavo tega pogovora v izvorni obliki smo se odločili, ker je šlo za prispevek, napisan posebej za našo revijo, avtor pa je bil tako ugleden, da bi utegnila zaradi tega *Sodobna pedagogika* ter z njo naša znanstvena in strokovna prizadevanja zbuditi več pozornosti.⁸

Namen priprave take številke je bil, da bi mednarodni javnosti predstavili naša znanstvena in strokovna spoznanja in dogajanja na področju šolstva ter vzgoje in izobraževanja, hkrati pa *Sodobno pedagogiko* bolj na široko odpreti za prispevke tujih avtorjev. Naši javnosti bi se s tem bolj odprt vpogled v aktualna dogajanja in pedagoška spoznanja v svetu. To je bil drzen poskus revijo majhnega naroda predstaviti v svetu.

Na izdajanje »dvojezične« *Sodobne pedagogike* smo se obsežno pripravljali. Na sestanku (5. september 2004) uredniškega odbora smo imeli daljšo razpravo o tem, kakšna naj bo dvojezična številka. Po analizi različnih variant (samo angleški teksti, mešani teksti – nekaj angleških in nekaj slovenskih, z ene in druge strani ...) smo sprejeli sklep, da bomo objavili izvirne slovenske prispevke: z ene strani v slovenščini, z druge pa angleški prevod teh prispevkov. Tako bomo zadovoljili na eni strani naše bralce, na drugi pa tujini predstavili naše znanstvene dosežke. Dogovorili smo se celo za avtorje prispevkov, vendar pa je pri nastajanju in izdajanju te prve dvojezične številke med menoj in nekaj člani uredniškega odbora prišlo do nesporazuma. Nekateri so namreč želeli spreminjati vsebino in koncept številke, sam pa sem trmasto vztrajal pri dogovorjenem.⁹ Nesporazum smo s pogovorom seveda rešili in izdali številko, kot je bilo od vsega začetka dogovorjeno.

Prvo dvojezično številko *Sodobne pedagogike* smo poslali na naslove več kot sto najuglednejših pedagoških revij po svetu ter uveljavljenim znanstvenikom in znanim avtorjem. Ponudili smo jo tudi kot menjavo za tujo revijo obenem z vabilom, da se nam kot avtorji pridružijo s svojimi originalnimi prispevki.

Optimizem je bil velik, prav velikega odziva ni bilo. Brez posebnih povabil in znanstev ni šlo. V času našega urednikovanja so se med tuje sodelavce (pisce) znanstvenih prispevkov vpisali znanstveniki tujih univerz iz Zagreba, Celovca, Berlina, Marylanda v ZDA (za leto 2000), Škotske, Avstrije, Nemčije (Osnabrück), Reke, Surreyja (Guildford) in Liverpoola (Velika Britanija), Bratislave (Slovaška), Srbije, Črne gore ...

⁸ Z njim je vzpostavil stik in pridobil prispevek dr. Robi Kroflič.

⁹ Na sestanku uredniškega odbora: »Dogovorili smo se celo za avtorje prispevkov. Tega sem se držal, po tem dogovoru sem začel pripravljati tudi to številko SP in na tem vztrajam še sedaj. Nisem več pripravljen improvizirati, spreminjati zaporedja in koncept v trenutku, ko bi številka že morala biti v tisku! 31. januarja mora biti številka oddana na ministrstvo ali pa moramo vrniti denar. To pomeni, da bomo zgubili še enega (!) financerja. Take odgovornosti [...] do urejanja in izhajanja revije ne bom prevzel. Raje bom objavil bolj skromno številko [...] kot pa zopet odstopal od dogovorjenega [...]« (Pismo sourednikom, december 2005)

Indeksacija revije

Uredniški odbor se je usmeril tudi v prizadevanja, da bi bila revija *indeksirana* v uglednejših *mednarodnih bibliografskih zbirkah*, kar bi dvignilo ugled revije in avtorjev. To je bila tudi želja avtorjev (piscev, strokovnjakov, znanstvenikov), ki so potrebovali habilitacijske točke.

Prvič so bili naslovi mednarodnih zbirk, kjer naj bi bila indeksirana naša revija, zapisani v št.1-2 iz leta 1992. Ta seznam smo v letu 1999 v uredništvu pododovali. Kasneje se je izkazalo, da podatki niso več točni. Vem, da si niti naše niti prejšnje uredništvo naslovov, kjer je bila revija indeksirana, ni izmislilo. Podatki so se pridobili od NUK. Zabeleženo imam, da smo se leta 2004 intenzivno lotili prizadevanja za uvrstitev *Sodobne pedagogike* v indeks SSCI. Držali smo se predpisanih kriterijev in od maja do konca oktobra 2004 na Processing Department ISI v Filadelfijo pošiljali zahtevane dokumente, podatke in izvode revij, vendar zaželenega odgovora nismo dobili.

Leta 2005 sem tudi sam prosil NUK za podatke o indeksiranosti *Sodobne pedagogike* in prejel odgovor: »Po dogovoru z g. Resmanom vam pošiljam podatke, ki sem jih uspel pridobiti, v katerih podatkovnih zbirkah popisujejo članke iz Sodobne pedagogike.«¹⁰

Maja 2006 smo tem vprašanjem posvetili prvo točko dnevnega reda izrednega sestanka uredniškega odbora ter sklenili ponovno preveriti pogoje in kriterije za vpis revije v zbirko Eric ter preveriti, v katere zbirke je revija še vpisana (Zapisnik, 10. maj 2006).

Težave v komunikaciji z avtorji

Uredništvo je bilo sestavljeno tako, da smo nekako pokrivali različna strokovna področja (pedagogiko, andragogiko, metodologijo, statistiko ...). V začetku urednikovanja smo vsi uredniki ocenjevali (recenzirali) vse prispevke, s tem da je bil recimo nekdo bolj pozoren na teoretično razpravljanje, drugi na empirijo in metodologijo ... Ko se je zahtevnost prispelih razprav dvignila, smo ocenjevanje bolj prepustili posameznim urednikom, ki so se s problematiko razprave podrob-

¹⁰ Dopolnilno – odgovor Srečka Bončine iz Informativnega centra NUK z dne 25. maja 2005 (osebni arhiv):

- Zbirke, ki popisujejo Sodobno pedagogiko:
- Linguistics and Language Behavior Abstracts (LLBA), San Diego, ZDA
 - Sociological abstract, Co. San Diego, ZDA
 - Co-operative Online Bibliographic System & Services (COBISS), Slovenija (največje število popisanih člankov)
 - Ulrich's International Periodicals Directory, New Providence, ZDA
 - IBR, Internationale Bibliographie der Rezensionen Geistes- und Sozialwissenschaftlicher Literatur
 - IBZ, Internationale Bibliographie der Geistes- und Sozialwissenschaftlichen Zeitschriftenliteratur
 - Russian Academy of Sciences Bibliographies

neje ukvarjali, ali pa smo za recenzije izjemoma prosili tudi »zunanje« recenzente, odvisno od zahtevnosti in področja. Na sestankih uredniškega odbora smo naše ocene primerjali in oblikovali enotno mnenje, ki sem ga kot glavni urednik sporočal piscem prispevkov. Prispevke smo tudi zavračali ali pa prosili avtorje za dopolnitve. Nekateri so po naših predlogih le dopolnili vire, nekaterim smo priporočali bolj poglobljeno utemeljevanje posameznih sklepov in podobno. Nekatero prispevke, ki po tematiki niso sodili k nam ali niso ustrezali našim kriterijem objavljanja, pa smo morali tudi zavrniti. Pogosto smo predlagali, da jih objavijo v drugih revijah. Večinoma so naše pripombe sprejeli dobronamerno, včasih pa smo dobili užaljene odgovore. Recimo, da je *Sodobna pedagogika* »revija Oddelka za pedagogiko in andragogiko FF v Ljubljani«, čeprav je bilo res, da je bila polovica članov uredniškega odbora zaposlena tam, vendar nismo diskriminirali drugih piscev. Očitalo se je, da je »dolžnost Sodobne pedagogike, da objavlja študijska gradiva za študente«. Res je, da so bili prispevki v reviji pogosto navajani med študijsko literaturo, vendar je izbira študijske literature stvar študijskega programa in profesorjeve profesionalne odgovornosti. Isti avtor nam je očitil, da »imajo v vašem uredništvu moč odločanja posamezniki, ki očitno ne sledijo trendom razvoja sodobne pedagogike«, ki so »okorelih mnenj« (Pismo avtorjem, 13. julij 2004).

Bistveno bolj zoprni zaplet pa sem kot urednik revije imel z avtorjem, ki je bil takrat funkcionar ZDPDS. Pri tiskanju njegovega članka so nastale neprijetnosti, spet zaradi tehničnih (tiskarskih) težav, in ne površnosti mojega dela ali napake tehnične urednice. Avtor je namreč imel v besedilu v oklepaju zapisanih nekaj pojmov z grškimi črkami, ki jih tiskarji niso znali zapisati, kar je pri avtorju povzročilo bistveno pretirano reakcijo.¹¹ Iz nadaljnega dopisovanja sem sklepal, da želi, da se prispevek še enkrat objavi.¹²

Uredništvo je napako popravilo. V naslednji številki (SP 4/2006, str. 147) so bili objavljeni popravki, ki jih je avtor (hote ali nehote) spregledal.¹³ O objavljenih popravkih sem ga uradno obvestil in spet je sledila reakcija.¹⁴

Ocenil sem, da je tak način pisanja »po nepotrebnem kritikastrski in nekorekten do urednika in zlasti tehnične urednice. Tak način pisanja nima nič s kulturo akademske komunikacije, kaj šele komunikacije med sodelavci.« Napisal sem pismo častnemu razsodišču (26. januar 2007).

11 »Ko sem pogledal zadnjo številko SP in moj članek, me je skoraj ,vrglo'. Grškega fonta ni nikjer, besede, pisane z njim, pa so prečrkovane v Times New Roman ... Tako, kot je videti zdaj, je grozno. Prosim za popravek, četudi je pravzaprav nepopravljivo, ker je tega precej in bo tekst v vsakem primeru vizualno pokvarjen (pa tudi tiste čire čare nič ne pomenijo).« (Pismo, 29. julij 2006)

12 »Primernejša varianta bi bila, da se – pravilno – ponatisnejo odstavki, v katerih se pojavlja nepravilni grški zapis. Ker grški izrazi nastopajo v kontekstu, bi bila še večja škoda iztrgati jih iz nje-ga.« (22. avgust 2006).

13 »Kolikor je meni znano, se popravki praviloma objavijo v naslednji številki ..., vendar ga na mojo – zaenkrat – žalost nisem dočakal. [...] Kaj je krivo temu, da popravek ni bil objavljen v tej številki?«

14 »Samo na kratko, hvala za napotek, kje najti popravek, saj ga sam pri najboljši volji niti z mikroskopom ne bi našel, da ne govorim o tem, da moja priporočila glede popravka niso bila niti najmanj upoštevana. Formalno ste zadovoljili norme glede popravkov, z vseh ostalih vidikov takšen način ni vreden revije, za kakršno se SP ima. Več pa na drugih mestih in naslovih.« (!?) (Pismo, 20. december 2006)

Avtorjevo dopisovanje smo obravnavali tudi na uredniškem odboru, ki je oblikovalo skupno (enotno) stališče, kolegica sourednica pa mu ga je pisno posredovala (30. januar 2007).

Na dolgotrajno prigovarjanje enega od članov uredniškega odbora sem odstopil od zahteve, da se o tem razsoja na častnem razsodišču. Zahteval pa sem, da se pismo vseeno vloži v arhiv ZDPDS.

Zaključek

Po osmih letih na čelu uredniškega odbora sem ugotovil, da je čas, da urednikovanje prevzame človek z novimi, svežimi idejami, kako izboljšati revijo in prek nje povzdigniti tudi pedagogiko kot znanost in stroko. Pri izdajanju revije smo se morali prilagajati času in spremembam, ki jih je ta čas prinašal. Največ se jih je dogajalo v zvezi z vključevanjem Slovenije v Evropsko unijo.

26. marca 2007 sem za skupščino ZDPDS napisal: »Obveščam vas, da ne želim več opravljati del in nalog glavnega in odgovornega urednika Sodobne pedagogike. To funkcijo sem opravljal od leta 1999. Po opravljenih pogovorih in skladno s sklepom zadnjega sestanka UO SP (26. 1. 2007) ugotavljam, da večina članov uredniškega odbora predlaga, da se za novega glavnega in odgovornega urednika *Sodobne pedagogike* imenuje dr. Janko Muršak.«

Že ko sem sprejemal funkcijo urednika, sem se zavedal, da se bom srečeval tudi z neprijetnostmi, da se ne bosta cedila samo med in mleko, ampak bo treba pojesti tudi kakšno kislo jabolko. Na splošno pa je bilo pri urednikovanju vendarle več zadovoljstva. Mislim, da smo bili dobra ekipa. Ni mi žal in upam, da sem uresničeval tudi pričakovanja sourednikov in vseh, ki so takrat prebiral *Sodobno pedagogiko*. Hvala sodelavcem v uredništvu.

Literatura in viri

Dopis NUK. 25. maja 2005. Osebni arhiv.

Informacija in ponudba, ZDPDS-SP, 26. marec 1999.

Kroflič, R. (2005). Glavni sovražnik discipline je odtujenost, pripadnost skupnosti je njeno zdravilo. (Intervju s K. A. Strikeom). *Sodobna pedagogika* 2005, 56, št. 4., str. 14–23.

Medveš, Z. (2001). Evropa in šolstvo. *Sodobna pedagogika*, 52, št. 4, str. 6–8.

Medveš, Z. (2003). Integracija/inkluzija v vrtcu, osnovni in srednji šoli. *Sodobna pedagogika*, 54, posebna št., str. 278–286.

Medveš, Z. (2004). Učitelj med zahtevami, možnostmi in pričakovanju: uvod. *Sodobna pedagogika*, 55, posebna št. str. 6–11.

Pritožba MZT. ZDPDS-SP (27. 5. 1999).

Protest D. K. z Oddelka za psihologijo FF Ljubljana (13. 7. 2004). Odgovor na protestno pismo. Osebni arhiv.

Pisma TV. 29. julij 2006; 22. avgust 2006; 19. december 2006; 20. december 2006. Osebni arhiv.

Pismo MKŠ. (2007). Spoštovani avtor ... (30. 1. 2007). Osebni arhiv.

- Resman, M. (1999). Sodobna pedagogika – petdeset let novega imena. *Sodobna pedagogika*, 50, št. 1.
- Resman, M. (1999). Jubilej, vreden pozornosti. *Šolski razgledi*, 50, št. 5, str. 15.
- Resman, M. (2004). Vsebinsko poročilo revije Sodobna pedagogika za leto 2003. *Sodobna pedagogika*, 55, št. 2, str. 205–206
- Resman, M. (2005). *Pismo sourednikom*. Osebni arhiv.
- Resman, M. (2006). *Pismo Skupščini ZDPDS*. Osebni arhiv.
- Shematska, tehnična in grafična podobna Sodobne pedagogike* (17. 10. 98).
- Svečana promocija tematske številke sodobne pedagogike, posvečene prof. dr. Stanku Gogali* (1901–1987). ZDPDS-SP, 11. 1. 2001.
- Zapisnik sestanka UO SP*, 3. september 1998.
- Zapisnik sestanka UO SP*, 30. september 2002.